

Melekler: Âlemlerin Nurdan Varlıkları

28 Temmuz 2013

Hadisler

Hiz. Âişe'den nakledildiğine göre, Allah Resûlü (sav) şöyle buyurmuştur: "Melekler nurdan, cinler alevli ateşten, Âdem ise size (Kur'an'da) tarif edildiği üzere (balçıktan) yaratılmıştır." (M7495 Müslim, Zühd, 60)

Ebû Zer'den nakledildiğine göre, Allah Resûlü (sav) şöyle buyurmuştur: "Ben sizin görmediklerinizi görür, işitmediklerinizi duyarım. Gök sarsıldı. Nasıl sarsılmasın ki! Semada, bir meleğin Allah için secdeye kapanmadığı dört parmaklık bir yer dahi yoktur." (İM4190 İbn Mâce, Zühd, 19)

Abdullah (b. Mes'ûd) tarafından nakledildiğine göre, Allah Resûlü (sav) şöyle buyurmuştur: "Allah'ın yeryüzünde dolaşan melekleri vardır. Onlar, ümmetinden bana selâm getirirler." (HM3666 İbn Hanbel, I, 387)

Ebû Hüreyre'den (ra) nakledildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: "Gece ve gündüz melekleri dönüşümlü olarak aranızda bulunurlar. Bu melekler sabah ve ikinci namazlarında buluşurlar. Sonra gece boyu sizinle bulunan melekler yükselirler. Allah, durumlarını çok iyi bildiği hâlde insanları onlara sorar: 'Siz ayrıldığınızda kullarım ne yapıyordu?' Melekler de 'Yanlarına vardığımızda da oradan ayrıldığımız sırada da namaz kılıyorlardı.' derler." (B7429 Buhârî, Tevhîd, 23)

Açıklama

Nuranî Varlıklar: Melekler

Önce O vardı, ötesi yokluktu. Sonra, yeryüzünü ve onu sabit tutan dağları, gökyüzünü ve onu bir kandil gibi ışıtan yıldızları, gündüzün ardı sıra geceyi, güneşin yanı sıra ayı, karanın yanı başına denizi, aşıl原因an rüzgârı, toprağı diriltten yağmurunu, her şeyi ama her şeyi O yarattı...

ve Allah meleklerini nurdan yarattı.¹ Cebrail'i, Mîkâil'i, İsrâfîl'i, canı bedenden ayıran ölüm meleğini... Cebrail'e meleklerden bir ordu verdi, bir de rüzgârı. Gökten inen yağmur, yerden biten bitki Mîkâil'e emanet edildi.² Arşı taşıma görevi yanında sûra üfleyerek kıyameti ve yeniden dirilişini bildirme işi İsrâfîl'e verildi.³

Meleklerin "nurdan" yaratılmalarıyla kibirlenmeden⁴ ibadet etmeleri arasında bir ilişki olmalıdır. Tıpkı şeytanın, insanın yaratılışına karşı gösterdiği tepkisinde⁵ görüldüğü üzere cinlerin "nârdan" (ateşten) yaratılması ile onlardaki kibir arasında bir ilişki söz konusu olduğu gibi.⁶ Nârın "yakma"

özelliğine karşın nurun “aydınlatma” vasfı arasındaki keskin fark, melek ile şeytanın/cinlerin birbirinin zıddı varlıklar olarak yaratıldıklarını göstermektedir.

Cebrail, Mikâil ve İsrâfîl’in Rabbi olan Allah, insanoğlunun yaptıklarını gözetleyen Kirâmen Kâtibîn’i, kabirde hesaba çeken Münker ve Nekir’i ve daha birçok meleği çeşitli görevler için var etmiştir. Hepsinin ortak meşguliyeti, durmaksızın Yaratan’a ibadet etmek, O’nu yüceltmektir. Nitekim Kur’an şöyle buyurmaktadır: “Onlar gurur ve kibre düşmeksizin, bıkmadan usanmadan gece gündüz Allah’ı anıp durmaktadırlar.”⁷ Ebû Zer’den nakledilen bir hadisinde Allah Resûlü de (sav) bu hakikati şöyle dile getirmektedir: “Ben sizin görmediklerinizi görür, işitmediklerinizi duyarım. Gök sarsıldı. Nasıl sarsılmasın ki! Semada, bir meleğin Allah için secdeye kapanmadığı dört parmaklık bir yer dahi yoktur.”⁸

ve Allah yeryüzünde hayat sürsün diye insanı yaratmayı diledi. Melekler, “Biz burada seni, şanına yakışmayan her türlü şeyden uzak tutarak övgü ile anıp dururken, sen orada bozgunculuk yapacak, kan dökecek birini mi yaratacaksın?” dediler.⁹ Onların bilmediğini bilen Allah, yeryüzünü insan ile anlamlı kıldı. Sonra da meleklerle, “Âdem için saygı ile eğilin.” buyurdu. Melekler secde ile selâmladı insanoğlunu.¹⁰

Meleklerle Hz. Âdem’in önünde saygı ile eğilmelerini emreden Allah, Hz. Âdem’e de melekleri selâmlamasını emretti: “Git ve şurada oturan melek topluluğunu selâmla. Onların nasıl karşılık verdiklerine kulak ver. Aldığın karşılık senin ve soyunun selâmı olacaktır.” Hz. Âdem melek topluluğunu “es-Selâmü aleyküm” diyerek selâmladı ve “es-Selâmü aleyke ve rahmetullâh” karşılığını aldı. Melekler selâma rahmeti eklediler.¹¹ Böylece bizzat Rabbimiz tarafından tanıştırılan insanoğlu ile melekler arasında karşılıklı sevgiye dayalı bir yakınlık oluştu. Melekler insanların kötü yollara düşmesine razı olmayacak, bu durumda olanlar için Allah’tan bağışlama isteyeceklerdi.¹² İnsan ise, meleği, dünya hayatında gözüyle görmediği hâlde fizikötesi bir varlık olarak tanıyacak, onu iyiliğin sembolü sayacaktı.

Hz. Âdem’den bu yana meleklerin varlığı hiçbir zaman tamamen inkâr edilmemekle birlikte, zaman içerisinde onlar hakkında birbirinden farklı kabullerin, anlayışların ortaya çıktığı bir gerçektir. Tarih boyunca farklı toplumlarda ve geleneklerde değişik isimlerle anılan ve insanlarla tanrıların veya ruhların iletişimini sağlayan ruhanî varlıkların mevcudiyetine hep inanılmıştır.¹³

İslâmiyet ile henüz tanışmamış olan ve Mekke’de putlara ibadet edip âhiret gününe inanmayan Araplar da meleklerin varlığını kabul ediyorlardı. Ancak onların mahiyeti hakkında asılsız bilgilere sahiptiler. Araplar, sanki yaratılışlarına şahit olmuşlar gibi, melekleri dışı varlıklar olarak kabul ediyor,¹⁴ onlara dışı adları takıyor¹⁵ ve daha da ileri giderek onlar için hâşâ “Allah’ın kızları” diyorlardı.¹⁶ “Onlar, Rahmân’ın kulları olan melekleri de dışı saydılar. Onların yaratılışına şahit mi oldular? Onların (yalan) şahitlikleri yazılacak ve bundan dolayı sorgulanacaklardır.”¹⁷ buyuran Allah Teâlâ, câhiliye Araplarının melekler hakkındaki kanaatlerinin tamamen bilgisizlikten kaynaklandığını belirtmektedir.

Mahiyetlerini tam olarak anlama imkânımız olmayan meleklerle ilgili bilgilerimiz Kur'an'ın ve Hz. Peygamber'in bize bildirdikleriyle sınırlıdır. Allah Resûlü'nün meleklerle ilgili tasvirlerinde meleklerin kanatlarından¹⁸ bahsedilmektedir. Kur'ân-ı Kerîm'de ise meleklerin kanatlarıyla ilgili olarak; "Hamd, gökleri ve yeri yaratan, melekleri ikişer, üçer, dörder kanatlı elçiler yapan Allah'a mahsustur."¹⁹ buyrulmaktadır. Ancak bu kanatların mahiyetini de tam olarak bilmemiz mümkün değildir. Bahsedilen kanatların bildiğimiz anlamda kuş kanadı şeklinde algılanması da doğru değildir. Böyle bir algıdan hareketle insan suretlerine, özellikle de kadın ve çocuk resimlerine kanat eklemek suretiyle melek tasviri yapmak yanlıştır. Dolayısıyla bilinçli ya da bilinçsiz olarak insanların zihnine yerleşmiş olan kanatlı kız suretindeki melek algısı, İslâm düşüncesi bakımından asla kabul edilemez. Yine arşın meleklerinin insanoğlunun başına benzer bir başa ve yetmiş bin kanada sahip oldukları, her kanatta on iki bin büyük tüy ve her tüyde meleklerden bir saf yer aldığı şeklindeki bilgiler tamamen hurafedir. Meleklerin kanatlarını, sorumlu oldukları görevlerle alâkalı olarak sahip oldukları güç ve kuvvet şeklinde anlamak da mümkündür. Nitekim "melek" kelimesi de güçlü ve kuvvetli anlamlarını içinde barındırmakta ve Kur'an'da meleklerin güçlü varlıklar oldukları haber verilmektedir.²⁰

Allah Teâlâ kendisine hem meleklerden hem de insanlardan elçiler seçtiğini buyurmaktadır.²¹ Kur'an'daki beyanlardan, meleklerin çoğu kez insan suretinde Allah'ın mesajlarını peygamberlere ilettiklerini anlıyoruz. Nitekim ilerlemiş yaşına rağmen Hz. İbrâhim'e oğlu İshak'ı müjdelemeye, Hz. Lût'a kavminin helâk olacağını bildirmeye gelen²² melekler insan suretinde gelmişlerdir. Yine Cebrail, Hz. Meryem'in gözüne bir insan şeklinde görünmüş²³ ve Allah'ın (cc) "Ol!" emri, Hz. Meryem'de oğlu İsa'ya dönüşmüştür.²⁴

Yüce Allah, tıpkı melekler konusunda bilgisiz oldukları gibi, daha birçok hususta bâtlı inançlara sahip olan Arapları ve kıyamete kadar tüm insanlığı karanlıklardan aydınlığa çıkaracak mesajlarını iletmesi için vahiy meleği Cebrail'i görevlendirmiş, onu insanlar arasından seçtiği bir kuluna göndermişti. Günlerce, haftalarca Nur Dağı'ndaki Hira Mağarası'nı mesken edinen ve azığı, tefekkür ve ibadet olan Muhammed (sav) ibadete daldığı bir anda, "Oku!" emriyle irkildiğinde, gökle yer arasını kaplamış bir varlık görmüştü. Korku içinde, "Ben okuma bilmem." dedi. Melek onu nefesi kesilecek kadar sıkıca bağrına bastı, tam üç kez. Sonra "Oku! Seni yaratan Rabbinin adıyla..." dedi. Peygamberimiz, korku ve heyecandan boyun kasları seğirerek evine koştu ve, "Beni örtün." dedi. Kendine geldiğinde sevgili eşi Hz. Hatice'ye olup bitenleri anlattı. "Kendimden korkuyorum." diye bitirdi. Hz. Hatice çok sevdiği eşini teselli ederek "Hayır! (Öyle deme). Sevin." dedi, "vallah! Allah seni kesinlikle utandırmaz. Çünkü Allah'a yemin olsun ki sen, akrabalık bağlarını sıkı tutar, doğru söz söyler, bakıma muhtaç olan kimselere yardım eder, elinde avucunda olmayana verir, misafiri ağırlar ve haksızlığa uğrayanlara destek olursun." Birlikte varaka b. Nevfel'e gittiler. Hz. Hatice'nin amcasının oğlu varaka, İncil'i İbrânîceden Arapçaya çevirebilen, gözleri görmeyen, yaşlı, bilge bir kişiydi. Olanları dinledikten sonra şöyle dedi: "Bu, Musa'ya gelen melek en-Nâmûs'tur (Cebrail'dir)."²⁵ O günden sonra Cebrail yirmi üç yıl boyunca Allah Resûlü'ne sık sık uğrayacaktı.

Medine'ye gelişi ile şehri şereflendiren Sevgili Peygamberimiz bir gün oturmuş ve yanından hiç ayrılmayan dostları ile sohbet ediyordu. Aralarında, daha sonra müminlerin ikinci halifesi olan Hattâb oğlu Ömer de vardı. Uzaklardan gelen birisi ilişti Hz. Ömer'in gözüne. Simsiyah saçları ve büründüğü kar beyazı elbisesi ile bu gelen tanıdık birisi değildi. Uzun yoldan gelmiş gibi bir hâli de yoktu. Yaklaştı ve Sevgili Peygamberin yanına oturdu. Dizini onun mübarek dizlerine yasladı ve ellerini onun uylukları üzerine koydu. Sahâbenin meraklı bakışları arasında kutlu Elçi'ye sordu: "Ey Muhammed, İslâm nedir?" Allah Resûlü anlattı. Yine sordu: "İman nedir?" Efendimiz açıkladı. İhsandan, kıyametten ve kıyamet gününün işaretlerinden konuşuldu. Derken yabancı, edebince müsaade isteyip oradan ayrıldı ve geldiği gibi gitti. Bir zaman sonra Resûl-i Ekrem Hz. Ömer'e, "O gelen kimdi bilir misin?" diye sordu. "Allah ve Elçisi daha iyi bilir." dedi Hz. Ömer. Resûlullah "O, Cebrail'di ve size dininizi öğretmeye geldi." buyurdu.²⁶

İnsanoğlu kulluk adına her ne varsa melek vasıtası ile öğrendi. Cebrail, Peygamber Efendimize bazen altı yüz kanadı ile birlikte göründü,²⁷ bazen insan şeklinde.²⁸ Zaman zaman da sahâbeden Dihyetü'l-Kelbî suretinde.²⁹ Birlikte Kâbe'de namaz kıldılar. Resûlullah'a abdesti, namazı öğretten Cebrail, imam oldu.³⁰ Ramazan ayında karşılıklı Kur'an okudular. İn en âyetleri tekrar ettiler.³¹ Çok cömert olan Nebî Aleyhisselâm'ın cömertliği Cebrail ile buluştukları Ramazan ayında daha da artardı. "Cebrail, Mikâil ve İsrafil'in Rabbi olan Allah'ım! Kızgın ateşten ve kabir azabından sana sığınırım." diye dua eder,³² Cebrail'i çok sever ve onu daha sık görmek arzusunu hissederdi yüreğinde. Bir gün bu arzusunu ilettiler göklerin elçisine: "Keşke beni daha sık ziyaret etsen. Bana daha sık gelmene bir engel var mı?"³³ Cebrail, "Biz sadece Rabbin emri ile yeryüzüne ineriz." diye karşılık verdi ve Meryem sûresinin 64. âyetini okudu: "Önümüzde, arkamızda ve bu ikisi arasında ne varsa hepsi Allah'a aittir."³⁴

Cebrail'in her gelişi Allah Resûlü'ne güç veriyor, çektiği sıkıntılara karşı ona teselli getiriyordu. Peygamberliğin onuncu senesi... Sevgili eşi Hz. Hatice'nin ve amcası Ebû Tâlib'in vefatından sonra büsbütün desteksiz kalan Allah Resûlü, bir umut diyerek Tâif yolundaydı. Kendisini Sakîf kabilesinin ileri gelenlerinden birinin korumasına emanet etmek arzusundaydı. Ama aldığı karşılık olumsuzdan da öte çok çirkin olmuştu.³⁵ "Uhud gününden daha zor" olarak nitelendirdiği o günleri yıllar sonra eşi Hz. Âişe'ye anlatırken sanki hâlâ o hüznü yaşıyordu: "Bu senin kavmin (Kureyş) den çok çile çektim ama hiçbir bana Akabe günü kadar zor gelmedi. Akabe günü koruma elde etme umuduyula İbn Abdi Yâ'il'e arz ettim hâlimi, ama isteğim kabul görmedi. Hüzünlü ve kederli bir şekilde yola düştüm gideceğim yere doğru. Mekke yakınlarında bulunan Karnu's-seâlib denilen yere geldiğimde başımı gökyüzüne kaldırdım. Bir de ne göreyim? Başımın üstünde beni gölgeleyen bir bulut duruyor. Dikkatli bakınca üstünde Cebrail'i gördüm. Bana seslendi: 'Allah, kavminin sana cevabını ve seni reddetmelerini işitti. Dilediğini emretmen için sana dağların idaresi ile görevli meleği gönderdi.' Sonra dağlar meleği seslendi: 'Ey Muhammed, işte ben emrindeyim. İster misin şu iki yalçın dağı Mekkelilerin üstüne yıkayım?' Bunun üzerine Hz. Peygamber, 'Hayır, ümit ediyorum ki, Allah onların soyundan sadece Allah'a ibadet eden ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayan bir nesil çıkartacaktır.' demişti³⁶

Cebrail, meleklerden bir ordu ile Bedir’de de yetişti imdada. Allah Resûlü, elbisesi mübarek omuzlarından aşağıya düşecek kadar ellerini gökyüzüne kaldırmış; kendinden geçmiş bir şekilde Allah’a yakarıyor,³⁷ yakarışı bin meleğin yer aldığı bir ordu ile karşılık buluyordu.³⁸ Yüce Allah meleklerle, “Şüphesiz ben sizinle beraberim. Haydi destek olun iman edenlere. Ben inançsızların yüreğine korku salacağım.” buyurmuştu³⁹ ve Müslümanlar zaferle döndüler Bedir’den Medine’ye. “Bedir’in aslanları” nasıl Müslümanlar arasında seçkin ve üstün sayıldılar ise, göklerde de “Bedir’in melekleri” Bedir’e katılmayanlardan öylece üstün tutuldu.⁴⁰

“Üstünde savaş elbiseleri ve silahı olduğu hâlde atının başını tutmuş bekleyen şu adam var ya, işte o Cebrail’dir.”⁴¹ Böyle diyordu Sevgili Nebî Uhud savaşının o sıkıntılı gününde ve “Size yetmez mi, Rabbinizin sizi üç bin meleklerle güçlendirmesi?” diye soruyordu müminlere. Ardından da şu nasihatte bulunmuştu: “Sabredip Allah’tan sakınırsanız, Rabbiniz sizi beş bin meleklerle güçlendirir. Allah bütün bunları sizin gönlünüz yatışsın ve size müjde olsun diye yapıverir.”⁴²

Hendek Savaşı sonrasında Peygamber Efendimiz üzerindeki savaş elbisesini çıkartmış ve henüz yıkanmıştı. Başındaki tozları silkeleyerek gelen Cebrail, Nebî Aleyhisselâm’a Kurayzaoğulları’nın yurdunu göstererek “Onların üzerine yürü.” dedi. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz, anlaşmayı bozarak müminleri Medine’de arkadan vurmaya kalkan Kurayzaoğulları’na dersini vermek üzere yeniden yola çıktı.⁴³ Hz. Peygamber’in genç hizmetkârı ve öğrencisi Hz. Enes, meleklerin Kurayzaoğulları yurduna doğru gidişini yıllar sonra şöyle hatırlıyordu: “Cebrail diğer melekler ile birlikte Ganemoğulları sokağından geçerken arkalarından yükselen toz bulutunu hâlâ görür gibiyim.”⁴⁴

Hayat Bekçileri, Ölüm Elçileri, Sorgu Melekleri

Allah’ın gözetleyen melekleri vardır. İnsanın sağında ve solunda durarak yaptıklarını ve yapması gerektiği hâlde yapmadıklarını, söylediklerini ve söylemesi gerektiği hâlde söylemediklerini bir bir kaydederler.⁴⁵ Kirâmen Kâtibîn⁴⁶ adlı bu görevlilere Allah şöyle buyurur: “Kulum bir kötülük işlemeyi aklından geçirdiğinde kaydını tutmayın. Kötülüğü işlerse bir günah yazın. Ancak bir iyilik geçiverirse gönlünden, derhâl bir sevap olarak kaydedin, o iyiliği yaptığında ise on katını yazın.”⁴⁷ İnsanoğlu ölünceye dek bu kayıt sürer gider.

Hayat ile ölümün kesiştiği noktada ise, ölüm melekleri hazır bulunur, vakit geldiğinde canı bedenden ayırmak üzere.⁴⁸ İyilik sahibi kimseye yumuşak bir sesle, “Güzel bedende olan ey güzel ruh, Rabbinin gazabını değil de, cennet müjdesini ve övgüsünü hak etmiş olarak çık!” diyerek seslenirler, ta ki can bedenden ayrılır. Sonra göklere yükseltilen ruha eşlik eden melekler, onu takdim eder. Göklerdeki melek tarafından “Merhaba” denilerek övgü ile karşılanır, Cenâb-ı Hakk’ın huzuruna varıncaya kadar. Hayatını kötülük içinde geçiren kimseye ise, melek aşağılayan bir ses tonu ile “Ey kötü bedendeki pis nefis! Horlanarak, kaynar sular ve irinleri hak etmiş olarak çık!” diye emreder, can bedenden çıkıncaya dek. Sonra göklere yükseltilen ruh için “Bu da kim?” diye sorulur. Tanıtılınca, melekler “Kötü insanlara merhaba yoktur. Kınanmış olarak

geri dön. Açılmaz sana göklerin kapısı.” der. Bunun üzerine kötü ruh, bedeninin olduğu mezara geri döner.⁴⁹

Kabre konulduğunda Münker ve Nekir adında iki melek karşılar insanı ve ona “Şu zât hakkında ne dersin?” diye Peygamber Efendimizi sorarlar. Kişi dünyada nasıl biliyorsa öyle cevaplar. Mümin olan, “Allah’ın kulu ve resûlüdür.” der ve kelime-i şehâdet gelir diline. “Böyle diyeceğini biliyorduk.” der melekler. Ardından kabir aydınlanır ve genişler. “Bari dönüp bu rahatlığımı aileme haber versem!” der mümin. Münker ve Nekir melekleri, “Uyu, sevgilinin uyandıracağı bir damat gibi, bir gelin gibi uyu, yeniden diriltilinceye kadar.” diyerek müjdelerler o mümini. Öylece uyuyuverir mümin. İmanı dilinden kalbine inmemiş olan münafık ise, Hz. Peygamber hakkındaki aynı soruyu, “İnsanların dediklerini duyunca ben de benzer şeyler söyledim. İşin doğrusu o peygamber mi değil mi bilmiyorum.” diye yanıtlar. Kaburga kemikleri birbirine geçecek kadar sıkıştırılır kabri. Öylece azap içinde kalır mahşer gününe kadar.⁵⁰

Dua ve Selâm Elçileri

Melekler yeryüzünü dolaşıp Allah’ı anan, onu yâd eden toplulukları ararlar. Bulduklarında “Koşun, gelin arayıp durmakta olduğunuz şeye!” diyerek sevinçle seslenirler birbirlerine. O topluluğu çepeçevre kuşatırlar. Allah sorar:

—Bırakıp geldiğinizde kullarım ne yapıyordu?

—Seni tesbih ediyor, tekbir getiriyor, sana hamd ediyor ve seni övgü ile anıyorlardı.

—Peki, beni gördüler mi?

—Hayır.

—Görselerdi nasıl olurdu?

—Eğer seni görselerdi, sana daha çok ibadet eder, seni daha çok över, daha çok anarlardı.

—Benden ne istiyorlar?

—Senden cenneti istiyorlar.

—Cenneti gördüler mi?

—Hayır ya Rabbi, vallâhi onu görmediler.

—Görselerdi ne olurdu?

—Eğer görselerdi daha arzulu, daha hırslı ve daha hevesli olarak onu isterlerdi.

—Hangi şeyden sakınıyorlar?

—Cehennemden.

—Cehennemi gördüler mi?

—Hayır, vallahi onu görmediler.

—Görselerdi nasıl olurdu?

—Eğer onu görselerdi ondan kesinlikle daha çok sakınır, daha fazla uzaklaşır ve daha çok korkarlardı.

—O zaman siz şahit olun, ben bağışladım onları.

—Allah'ım! Onlar arasındaki şu kişi tesadüfen orada idi. Bir ihtiyacını gidermek için gelmiş, seni anmak için değil.

—O topluluğun içinde kötüler barınmaz.⁵¹

Öte yandan bir hadisinde “Allah'ın yeryüzünde dolaşan melekleri vardır. Onlar, ümmetinden bana selâm getirirler.”⁵² buyuran Peygamber Efendimiz (sav) bazı meleklerin kendisi ile ümmeti arasındaki irtibatı sağladığını ve Müslümanların salât ve selâmından ruhaniyetinin haberdar edildiğini söylemektedir. Bazen de Hz. Peygamber (sav) meleğin müminlere selâmına aracılık eder. Bir keresinde eşi Hz. Âişe'ye “Şu yanımda duran Cebrail, sana selâm söylüyor.” der Allah Resûlü. Hz. Âişe Cebrail'i görmez ama bilir ki, sevgili eşi onu görmüştür. Sevinçle iade eder selâmı sözün sahibine, selâmına rahmet ve bereketi ekleyerek.⁵³

Yine Allah'ın tanıklık eden melekleri vardır, mescitlere uğrayarak namaz kılmak üzere mescide gelen Müslümanlar için af ve bağışlanma dilerler, onlar mescitten ayrılınca dek.⁵⁴ Ebû Hüreyre'nin aktardığına göre, Peygamber Efendimiz (sav) şunları anlatır: “Gece ve gündüz melekleri dönüşümlü olarak aranızda bulunurlar. Bu melekler sabah ve ikindi namazlarında buluşurlar. Sonra gece boyu sizinle bulunan melekler yükselirler. Allah, durumlarını çok iyi bildiği hâlde insanları onlara sorar: ‘Siz ayrıldığınızda kullarım ne yapıyordu?’ Melekler de ‘Yanlarına vardığımızda da oradan ayrıldığımız sırada da namaz kılıyorlardı.’ derler.”⁵⁵ Oruç tutan müminlere de misafir olurlar. Birisi, karşısında yemek yediği zaman gıdasını ibadetinin lezzetinde bulan mümin için dua ederler.⁵⁶ Hasta ziyaretine giden müminleri “İşin ne güzel, gidişin ne hayırlı, kendine cennette köşk hazırladın!” diyerek müjdeler ve tebrik ederler.⁵⁷

ve Allah'ın melekleri müminler için bağışlanma dilerler: “Rabbimiz! Pişman olup senin yoluna uyanları bağışla. Onları cehennemin azabından koru. Rabbimiz! Onları da, onların atalarından, eşlerinden, soylarından iyi olanları da kendilerine söz verdiğin Adn cennetlerine koy. Bir de onları, her türlü kötülüklerden koru.”⁵⁸ “Âmîn” der müminler, yeryüzünde imama uyararak. Âminleri meleklerin âminine denk gelince bağışlanır günahları.⁵⁹

Her insanın bir meleği vardır, her meleğin de bir insanı.

ve selâm Hz. Âdem'den beri dolanıp durur, bir gezgin misali yerle gök arasında.

İnsandan meleğe, melekten insana...

Kaynak notları

1 M7495 Müslim, Zühd, 60.

2 MŞ34958 İbn Ebû Şeybe, Musannef, Zühd, 47.

3 Rİ1/85 İshâk b. Râhûye, Müsned, I, 85; HE6/47 Ebû Nuaym, Hilye, VI, 47; BŞ353 Beyhakî, Şuabül-îmân, I, 312.

4 Enbiyâ 21/19.

5 A'râf, 7/11-12.

6 FK3/599 Münâvî, Feyzu'l- kadîr, III, 599.

7 Enbiyâ, 21/19-20.

8 İM4190 İbn Mâce, Zühd, 19.

9 Bakara, 2/30.

10 A'râf, 7/11.

11 B6227 Buhârî, İsti'zân, 1.

12 Mü'min, 40/7-9.

13 "Melek", DİA, XXIX, 37.

14 Sâffât, 37/150.

15 Necm, 53/27.

16 Nahl, 16/57.

17 Zuhruf, 43/19.

18 M6839 Müslim, Zikir, 25.

19 Fâtır, 35/1.

20 Tahrîm, 66/6; Tekvîr, 81/20.

21 Hâc, 22/75.

22 Hûd 11/71, 81.

23 Meryem, 19/16-34.

- 24 Âl-i İmrân, 3/59; Nisâ, 4/171.
- 25 M403 Müslim, İmân, 252; B3 Buhârî, Bed'ü'l-vahy, 1.
- 26 M93 Müslim, İmân, 1.
- 27 M432 Müslim, İmân, 280.
- 28 N935 Nesâî, İftitâh, 37.
- 29 B3633 Buhârî, Menâkıb, 25.
- 30 D393 Ebû Dâvûd, Salât, 2.
- 31 B4998 Buhârî, Fedâilü'l- Kur'ân, 7.
- 32 N5521 Nesâî, İstiâze, 56.
- 33 B3218 Buhârî, Bed'ü'l- Halk, 6.
- 34 B7455 Buhârî, Tevhîd, 28.
- 35 İF6/315 İbn Hacer, Fethu'l- bârî, 6, 315.
- 36 B3231 Buhârî, Bed'ü'l-halk, 7.
- 37 M4588 Müslim, Cihâd ve siyer, 58.
- 38 Enfâl 8/9.
- 39 Enfâl, 8/12.
- 40 B3992 Buhârî, Meğâzî, 11.
- 41 B4041 Buhârî, Meğâzî, 1.
- 42 Âl-i İmrân, 3/124-126.
- 43 B4122 Buhârî, Meğâzî, 31.
- 44 B3214 Buhârî, Bed'ü'l- halk, 6.
- 45 Kâf, 50/17-18.
- 46 İnfitâr, 82/11.
- 47 M334 Müslim, İmân, 203.
- 48 Secde, 32/11.
- 49 İM4262 İbn Mâce, Zühd, 31.

50 T1071 Tirmizî, Cenâiz, 7.

51 B6408 Buhârî, Deavât, 66; T3600 Tirmizî, Deavât, 129.

52 HM3666 İbn Hanbel, I, 387.

53 B6249 Buhârî, İsti'zân, 16.

54 N734 Nesâî, Mesâcid, 40.

55 B7429 Buhârî, Tevhîd, 23.

56 T784 Tirmizî, Savm, 67.

57 İM1443 İbn Mâce, Cenâiz, 2.

58 Mü'min, 40/7-9.

59 M915 Müslim, Salât, 72.

Kaynak: Diyanet İşleri Başkanlığı, Hadislerle İslâm, 1. Cilt, s. 243–254